

MUZEJ GRADA ZAGREBA

- Gdje se nalazimo: na Gornjem gradu u Opatičkoj 20, Zagreb
- Što sakupljamo: predmete koji opisuju baštinu i kulturu grada Zagreba od prapovijesti do danas
- Web adresa: www.mgz.hr

Kratka povijest muzeja

Muzej grada Zagreba osnovan je 1907. na poticaj Družbe Braće hrvatskog zmaja. Muzej je bio smješten u kuli nad Kamenitim vratima sve do 1926., kada je gradonačelnik Vjekoslav Heinzel svečano otvorio za javnost stalni postav muzeja u prizemnim prostorijama Umjetničkog paviljona. Nakon 2. svjetskog rata muzej je kratko bio smješten u baroknu palaču u Opatičkoj 8.

Od 1947. muzej se nalazi na današnjoj adresi, unutar gornjogradske kulturno-povijesne jezgre – na sjevernom prilazu staroj jezgri Zagreba, u spomeničkom kompleksu negdašnjeg samostana opatica klarisa iz 18. stoljeća, u ulici koja je po njima nazvana Opatička ulica.

Danas je Muzej grada Zagreba najveći gradski muzej u Republici Hrvatskoj. Predmetima iz svojih bogatih zbirki, njihovom stručnom obradbom i prezentacijom uz mnoštvo priča koje oslikavaju vrijeme njihovih prvih vlasnika muzej na zanimljiv način prenosi priču o razvoju grada i njegovim stanovnicima od pretpovijesti do današnjih dana. To je priča o identitetu Zagreba, njegovoj kulturnoj baštini i kontinuitetu života u gradu sa svim svojim posebnostima.

Nekad i danas

S obzirom na to da se u zgradi muzeja nekad nalazio samostan opatica klarisa, s ulice se na njezino pročelje prolaznicima otvara pogled na iluzionistički naslikane prozore kao znak stroge izolacije toga opatičkog reda, što je ujedno povijesni znak izvorne namjene zgrade. Povijesno slojeviti arhitektonski kompleks muzeja, koji uz zgradu samostana čine ostatci iz prapovijesti i ranoga srednjeg

Atrij muzeja

vijeka, zatim srednjovjekovna kula iz 13. st., spremište Kraljevine – žitnica iz 17. st. i pučka škola iz prve polovice 19. st. u cijelosti je obnovljen između 1993. i 1998. te se prostire na 6 000 četvornih metara. Tada je otvoren je i suvremeno koncipiran novi stalni postav muzeja.

Muzej posebno vodi brigu o posjetiteljima s posebnim potrebama. Posjet je omogućen invalidima u kolicima, slabovidnim i gluhoslijepim osobama uz pomoć vodstva putem mobilnog telefona te kataloga tiskanog Brailleovim pismom.

Zastava ceha zidara, klesara i tesara na Gradecu, Zagreb, 1770.

KAKO SMO IZLOŽILI ZBIRKU MUZEJA

Različiti aspekti života u gradu izloženi su slijedom povezanih kronoloških i tematskih cjelina grupiranih u 45 tema koje govore o njegovoj političkoj, gospodarskoj, kulturnoj i društvenoj povijesti.

U nizanju ulomaka zagrebačke povijesti izloženi su predmeti koji materijalno svjedoče o životu osoba čije je djelovanje bilo stvarni pokretač promjena i postupnog oblikovanja i mijenjanja grada Zagreba.

Urbanističko-graditeljski rast grada ne izlaže se odvojeno od njegove društvene povijesti i svakodnevnog života stanovnika nego jedno upotpunjuje drugo.

Pomireni su različiti načini izlaganja „običnih“ i umjetničkih predmeta, a prednost u izboru izložaka dana je kvaliteti informacija koje prenose. Ravno-pravno su izloženi povijesni rariteti, umjetnička djela, ali i stvari za svakodnevnu uporabu, pa se tako mogu razgledati bizarnosti uz umjetnine i dokumenti uz suvenire, svi redom odabrani po kriteriju njihove veze sa Zagrebom. Po istom kriteriju sakupljaju se i stare fotografije i razglednice koje čine najveću muzejsku zbirku i sadržavaju nekoliko desetaka tisuća komada. U stalnom postavu one svjedoče o ranim počecima fotografije i njezinih autora u Zagrebu, te su ujedno i vjerna slika izgleda grada koji se s vremenom mijenjao zajedno sa svojim stanovnicima.

Da bi doživljaj prezentiranih sadržaja bio što potpuniji obogaćen je i odgovarajućom zvučnom kulisom, a u izložbenim dvoranama s temama iz 20. st. uključeni su i originalni audio, filmski i TV zapisi.

Paviljoni na Gospodarsko-šumarskoj izložbi u Zagrebu, 1891.,
foto: Ivan Standl

Marietta pl. Bogdanović,
foto: Artistički zavod Mosinger,
Zagreb, 15. 7. 1901.

Vera i Stjepan Bojničić,
foto: G. i I. Varga,
Zagreb, oko 1890.

Arheološki nalazi predstavljeni su kao pretpovijest grada – Zagreb prije Zagreba. Povijest grada vremenski započinje utemeljenjem biskupije 1094. i ujedno prvim pisanim dokumentom koji se na to posredno odnosi.

Zato će se posjetitelj na samom početku susresti s imenom Zagreb, legendom o njegovu simboličnom značenju, ali i hrvatskim prijepisom dokumenta iz 1134. u kojem se prvi put spominje ime grada Zagreba. Jedan od najvažnijih eksponata je počasni lanac načelnika grada Zagreba napravljen ubrzo nakon što je 1896. i službeno prihvaćen grb grada.

Maketom izgleda grada u 15. st., zatim uvećanim prvim katastarskim kartama iz 18. st., te točnom rekonstrukcijom stanja iz 1864. predstavljen je urbanističko-graditeljski razvoj grada koji se tek 1850. iz prije odvojenih Gradeca i Kaptola ujedinio u jedinstveni Zagreb.

Zamah gradogradnje modernoga grada u drugoj polovici 19. st. prezentiran je izvedbom tadašnjeg nacrt urbanističkog plana Zagreba na podu dvorane na kojem su podignute makete zgrada. U povijesnom slijedu događaja prisutne su i refleksije dvaju svjetskih ratova, te Domovinskog rata, na život u gradu u ratnim uvjetima.

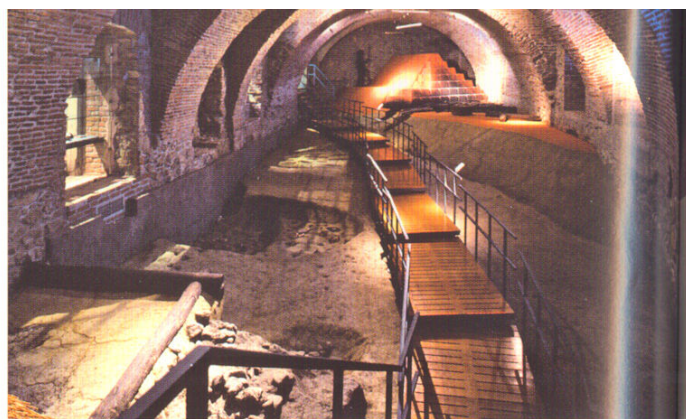
Kao posebna cjelina u postavu su izdvojeno izložene zbirke darovane gradu Zagrebu, skladatelja Ivana pl. Zajca i književnika Augusta Šenoae, glumice Tille Durieux, zbirka mehaničkih glazbenih automata Ivana Gerersdorfera i zbirka stare ambalaže dr. Ante Rodina.

Donji grad, stalni postav

Šestinčanka i moda 1960-ih

Arheološki nalazi *in situ*, stalni postav

Ivan Eisenhart,
Graditelj pokazuje kralju Ladislavu nacrt katedrale, oko 1690.

Počasni znak gradskog zastupnika, nacrt: Herman Bollé, zlatar: Slavoljub Bulvan, Zagreb, 1905.

Zanimljivost

Još 1950-ih godina pojam Zagrepčanke je vrlo različit. Kao i na ulicama grada stalna slika tako i u muzeju stoje jedna nasuprot druge Šestinčanka sa zavežljajem rublja na glavi i građanka odjevena u modernu haljinu i s frizurom, dotjerana po posljednjoj modi.

UZBUDLJIV ŽIVOT PROŠLOSTI GRADA

Putna torba Ljudevita Gaja, Zagreb, oko 1840., vuna, vezivo
Na Gajevoj torbi izvezen je ilirski grb. Njome se služio na svojim promidžbenim putovanjima diljem Dalmacije te je grbom upozoravao na pripadnost narodnom pokretu. Ljudevit Gaj bio je jedan od političkih i kulturnih prvaka hrvatskoga narodnog preporoda, pripadnik novoga naraštaja mlade građanske inteligencije.

Veliko uho s penkalom – reklamna glava „Penkala“, Berlin, 1911. papir machee

Svestrani izumitelj ing. Slavoljub Penkala (1871. – 1922.) postigao je svjetsku slavu izumom mehaničke olovke u Zagrebu 1906. god. Mehanička olovka zamijenila je drvenu olovku koju se moralo oštiriti. Penkala je svoj izum usavršio konstrukcijom spiralne opruge za potiskivanje mine. Prvu reklamnu glavu izradila je akademska kiparica Jadviga Matavovska, šurjakinja Slavoljuba Penkale. Serijsku proizvodnju olovaka od 1906. god. pratila je reklama s ovim popularnim likom.

Kutija za bombone 505 sa crtom, Union tvornice kandita i čokolade Zagreb Od 1911. Union tvornica kandita i čokolade u Branimirovoj 20 uspješno je poslovala. Pod imenom UNION mogle su se kupiti sve vrste čokolada kao i popularni *Drops* bomboni, bomboni *505 sa crtom*. Tradiciju najboljih proizvoda nastavila je do danas Tvornica Kraš.

Zagrebačka škola animiranog filma

U pedesetim godinama 20. st. pojavljuje se Zagrebačka škola animiranog filma koja je Zagreb proslavila u cijelom svijetu. Godine 1962. redatelj i animator Zagrebačke škole Dušan Vukotić osvojio je nagradu Oscar za film *Surogat*, prvi Oscar za crtani film dodijeljen autoru izvan Amerike.

Putna torba Lj. Gaja

Reklamna glava „Penkala“

Kutija za bombone 505 sa crtom

Zagrebačka škola crtanog filma u stalnom postavu

Maketa Gornjeg grada (stalni postav MGZ-a u Umjetničkom paviljonu), 1926.

Nevjerojatno!

U prvoj postavi Muzeja grada Zagreba bio je izložen model Gradeca prema stanju iz 1864. izrađen u *sadri* koji se od tada izlagao u svim stalnim postavima i postao najatraktivnijim muzejskim eksponatom.

Oživljeni povijesni Zagrepčani na *Živim slikama*

• Važni datumi i događaji

Od 2000. muzej na jedinstven način, sudjelovanjem svih djelatnika, provodi projekt oživljene povijesti pod nazivom **Žive slike**. Ovo dvodnevno događanje organizirano je u vrijeme poklada kada se oživljeni kostimirani likovi osoba iz zagrebačke povijesti predstavljaju današnjim posjetiteljima. I poslije dvanaest godina održavanja ovaj već tradicionalni projekt muzeja dnevno posjeti više od 2 000 osoba.